

Ion Luca Caragiale - O Scrisoare Pierduta

Capodopera dramaturgiei noastre a fost reprezentata prima data pe scena Teatrului National din Bucuresti, in 1884, avand un mare succes. Delavrancea scrie: "Sala gemea de lume, aplauzele rapaiu. Rareori s-a vazut in teatrul nostru un succes mai stralucit, deplin meritat."

Realist clasic, Caragiale a creat o adevarata comedie umana a timpului sau. Pentru comediile sale de moravuri si caracter a fost socotit un Moliere al romanilor, "cel mai mare creator de viata din intreaga noastra literatura, facand concurenta starii civile," nota Ibraileanu. Ironia caustica e principala ordonata a umorului sau, inefabil ca lirismul lui Eminescu, constand in caragialism. "O maniera proprie de a vorbi" - observa Calinescu. El creeaza personaje memorabile, incarnari ale unor ipostaze umane eterne."

Comedia prezinta personaje tipice, moravuri ale societatii, starnind rasul, eu final neprevazut. Conflictul dramatic este axa in jurul careia se concentreaza actiunea. Comedia urmareste crearea unei atmosfere de buna dispozitie, la baza sta replica paradoxala chiar, ridiculizand aspecte sociale, deficiente de comportament, atitudini, conceptii.

Personajul comic este redus la cateva trasaturi ingrosate prin caricatura si acesta nu este constient de ridicolul situatiei sale. Protagonistul este un om mediocru, avand defecte morale satirizate, un contraexemplu uman.

Conflictul este derizoriu, intre o confruntare cu false probleme dintre aparenta si esenta.

Stilul este parodic, exagerand ridicolul din vorbele si comportamentul personajelor.

Comicul este o categorie estetica, rezultand din contrastul de a fi si a parea, dintre fiintele reale si masca lor, intre pretentia democratica de la 1883 si realitatea politica a timpului. Titlul este semnificativ, referindu-se la pretextul in jurul caruia evolueaza evenimentele.

Tema este dorinta de paryenire, farsa alegerilor in capitala unui judet de munte in campania electorala din 1883.

Lipsa localizarii geografice si personajele tipice confera generalitate (caracter universal). In patru acte cu IX, XIV, VII, XIV scene, Caragiale dezvaluie viata publica si de familie la sfarsitul secolului XIX-lea. Este o comedie de moravuri, remarcabila prin arta compozitiei. Tehnica e cea a amplificarii gradate a conflictului, realizat prin intrarile repetate ale cetateanului turmentat, care creeaza o stare de tensiune, deoarece niciodata conflictul nu se rezolva si prin evolutia inversa a gruparilor adverse. In final, interesele coincid, iar personajele aflate in conflict se impaca.

Sursa de haz e si contrastul dintre desfasurarea conflictului si rezolvarea lui. Ridicolul este subliniat de inconsecventa dintre intransigenta initiala si compromisul final, cu imensul sarcasm: al replicii "Curat constitutional." Deznodamantul este vesel, fericit, marcat prin impacarea celor antrenati in conflictul aparent de neimpacat.

In expozitie, primele doua scene, in actul I este prezentata casa prefectului Tipatescu, observam

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

amanarea anuntarii vestii despre scrisoarea de amor in discutia dintre prefect si politaiul Ghita Pristanda. Acum aflam de situatia sociala a politistului si de existenta gruparilor politice in vederea alegerilor, dusmania politica dintre prefect si Nae Catavencu, directorul ziarului Racnetul Carpatilor, avocat din opozitie care aspira la o cariera politica.

Intriga este pierderea scrisorii de amor din partea prefectului catre Zoe, nevasta lui Trahanache, stalp al puterii in judet. Conflictul se precizeaza odata cu aparitia matinala a lui Trahanache, care anunta intentia de santaj a lui Catavencu. Scrisoarea gasita de cetateanul turmentat a fost furata prin viclenie de Catavencu, care ameninta cu publicarea ei in ziar, dorind mandatul de deputat.

In desfasurarea actiunii, Trahanache pare a nu da importanta santajului, considerand scrisoarea o plastografie. Tipatescu este hotarat sa-l distruga pe Catavencu. Il trimite pe Pristanda sa gaseasca scrisoarea cu orice pret, apoi ii ofera dusmanului functii, mosie si sare chiar la bataie. Zoe, ingrijorata de onoarea ei, este gata de a sprijini pretentia lui Catavencu pentru a nu fi compromisa in societate. Farfuridi si Branzovenescu, avocati in partidul la putere, iau pozitie impotriva prefectului, caci urasc tradarea la care nu sunt asociati: "tradare, tradare, dar s-o stim si noi."

Tensiunea creste prin arestarea neconstitutionala a lui Catavencu. intr-o scena-monolog, Pristanda povesteste cum s-a produs arestarea "curat neconventional." Conflictul pare a se inchide prin victoria lui Catavencu, fiindca Tipatescu este convins de Zoe. Lovitura de teatru este sosirea telegramei de la Bucuresti, prin care Centrul cere alegerea lui Dandanache.

Punctul culminant in tensiunea dramatica este dupa discursurile electorale ale lui Farfuridi si Catavencu - comunicarea candidatului de la centru provoaca incaierarea pusa la cale de Pristanda, la ordinul prefectului, (actul al III-lea). Discursurile electorale subliniate cu aplauze sau fluieraturi din cele doua grupari adverse redau betia de cuvinte, lipsa de logica, incultura, delirul verbal. Trahanache ii linisteste pe Zoe si pe Fanica "I-am prins pe onorabilul cu una si mai boacana" - polita plastografiata.

Cand Caragiale a fost intrebat pe cine va face sa castige dintre Farfuridi si Catavencu, a spus ca a gasit un personaj mai prost decat Farfuridi si mai canalie decat Catavencu.

Inca de la sosire, senilul Dandanache povesteste cu seninatate ca alegerea lui se datoreaza unei scrisori de dragoste gasite in buzunarul unei persoane importante si o pastreaza, caci la alta nevoie iar, "pac la Razboiu."

La intrunirea electorala, in bataie, Catavencu si-a pierdut palaria, in captuseala careia tinea scrisoarea. Zoe, nelinistita de disparitia lui, se teme in continuare de publicarea scrisorii. Aceasta este gasita de acelasi cetatean turmentat, fostul postas, care o inapoiaza andrisantului cunoscut. Zoe, fericita, il iarta pe Catavencu, cerandu-i sa conduca manifestatia in cinstea candidatului de la Centru.

Deznodamantul aduce impacarea dintre tabere, deoarece, de fapt, nu exista nici o deosebire intre ele si totul este bazat pe interese. Totul se incheie intr-o atmosfera de sarbatoare si veselie

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

unanima.

Conflictul de baza genereaza si conflicte secundare: intre cuplul comic si prefect, intre Zoe si Fanica pentru alegerea santajistului si in opozitie, dupa pierderea scrisorii de Catavencu.

Rezolvarile neasteptate, contrastul esenta - aparenta, ironia, limbajul, confuziile, situatiile cu haz, numele personajelor dau comicul nedepasit pana azi.

Comicul de situatie defineste si caracterul personajelor. Este real priza incurcaturii, coincidente, echivoc, quiproquouri (confuzii). Se remarca pierderea si gasirea scrisorii de doua ori si de catre acelasi cetatean turmentat, cuplul comic Farfuridi -Branzovenescu, aparitia lui Dandanache relatand ca a profitat tot de un santaj cu o scrisorica de amor, pana la finalul in care toti se impaca.

Comicul de moravuri se exercita asupra mentalitatii inechitate sau asupra unor atitudini neconforme cu regulile cunoscute. El este realizat si la nivel public si particular - coruptia in societate ca in numaratoarea prealabila a voturilor, promisiunile facute lui Catavencu de catre prefect, asigurarea pe care o reda Trahanache lui Dandanache: "Nu majoritate, unanimitate o sa ai, stimabile!" La nivel familial este infatisata relatia celor doi, Trahanache prefacandu-se ca nu vede.

Comicul de intentie este o modalitate aparte, ilustrand atitudinea autorului fata de personaje si de evenimente, ridiculizand aceasta lume, punand-o in situatii absurde, grotesci. Umorul si ironia se observa si in indicatiile scenice si in diversitatea replicilor (se arata demagogia si ipocrizia personajelor prin metatext: discursul lui Catavencu: plange cu hohote, brusc cu ton viori, latrator). Asa cum isi aminteste Slavici, Caragiale spunea "Gri tac si rad pe infundate, ori ii batjocoresc sa rada si ei insisi de sine."

Sursa de haz este contrastul dintre desfasurarea conflictului si rezolvarea initiala si compromisul final, cu imensul sarcasm curat constitutional.

Comicul de caracter surprinde diferite tipuri umane prin comportament si trasaturi de caracter, ce provoaca rasul. Fanfaronul, ipocritul, prostul fudul, cocheta, don Juanul apar si in comedia clasica, dar la Caragiale sunt particularizati. De exemplu Trahanache este "incornoratul simpatic, bonom" - Calinescu. Comicul de caracter reiese din comportamentul personajelor, atitudinea lor in ipostazele in care sunt prezentate de autor. De exemplu Catavencu afirma ca are taria opiniilor si in final executa tot ce ii cere Zoe. Se pretinde patriot si in fond urmareste interese personale. Pristanda este unealta docila a prefectului Tipatescu si gandeste despre Catavencu: strasnic prefect ar fi acesta! Comportamentul lor e rizibil "omul este cu atat mai plin de sine cu cat este mai gol" zicea Caragiale.

Comicul de nume este subliniat in studiul lui Ibraileanu; Numele proprii in opera d-lui Caragiale. "Zaharia Trahanache sugereaza zahariseala, batranete, ticaiala, amanare, dar si modelarea usoara de catre superiori si de catre Zoe, trahanaua fiind o coca moale. Pristanda este servil, umil, fara personalitate, joaca asa cum i se canta, numele venind de la un joc popular. Nae Catavencu

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

este ipocrit, palavragiu, demagog, numele derivand de la cata si de la cataveica - haina cu" doua fete. Farfuridi si Branzovenescu se potrivesc ca branza pe farfurie". Aluzia culinara sugereaza imbecilitate, vulgaritate. Agamemnon Dandanache poarta numele celebrului erou de la Troia, marele rege aheu, Agamemnon. Este diminutivat Agamita, Trahanache spunand: "scrie-mi numele lui Gagamita acela sa nu-l uit" si face numai dandanale (incurcaturi). Numele prefectului provine de la tip, important in politica, dar si tipul de don Juan.

"Comicul de limbaj se realizeaza la toate nivelele limbii. Frazе intregi au intrat in constiinta satirica a poporului roman" - Calinescu. Generatoare de comic sunt ticurile verbale (cliseele lingvistice) -Trahanache "aveti putintica rabdare," Pristanda "curat misel, curat murdar, curat constitutional," cetateanul turmentat "io cu cine votez?;" greselile de pronuntie "famelie mare renumeratie mica, bampir, piebicist, andrisant;" paronimie "scrofulos la datorie, renumeratie;" contradictie de termeni - Catavencu: "lupte seculare care au durat 30 de ani," Farfuridi - "12 trecute fix;" nonsens - Catavencu: "industria romana e sublima, dar lipseste cu desavarsire...; de ce sa n-avem si noi falitii nostri?" Farfuridi - "sa se revizuiasca primesc, dar sa nu se schimbe nimic sau sa nu se revizuiasca primesc, dar atunci sa se schimbe pe ici pe colo si anume in punctele esentiale;" pleonasmе, cacofonii "o sotietate fara printipuri va sa zica ca nu le are;" tautologii - Pristanda; "mosia, mosie, fonctia, fonctie, coana Joitica, coana Joitica," Trahanache - "tanar, tanar, dar copt;" stil prolix (incalcit, confuz) discursul lui Farfuridi, al lui Agamita; anacolutul,- discursul lui Agamita; nepotriviri de stil - Catavencu, in discutiile cu Pristanda sau cu Tipatescu, vorbeste de parca s-ar afla la tribuna, iar Zaharia Trahanache, prezidand adunarea electorala, ii spune lui Farfuridi "stimabile, daca ma iubesti..."